

Almanach

För Året

Ester Frälsarens CHRISEI Födelse

1775.

Til GOTHEBORGS Horizont.

Eller 57 grad. 42 min. Pol-högd, och 22 tids-
min. Meridian - Ställnad Väster om Uppsala
Observatorium.

Ester Hans Kongl. Maj:ts Nådigste
stadgande, utgifwen
Af Deth Wetenstaps, Academie.

Eemplar. säljes håftadt och skurit i Stockholm. Sunt.

Stockholm, Tryckt hos C. Stolpe.

Fortsättning af Herr Kyrkoherden KLOTHS Swar på Frågan om Bi- fötsel.

Sag har märkt, at somliga Bin hafwa den lässom medfödda varten eller ovanan, at wid swärmandet rymma, vaktadt all den försiktighet man bruка må at förekourna det. Den kupa, hwars swärmi gjort sig til rymmare det ena året, gör det ock gemenligen det andra och alla år; ja, at den swärimens afwel, som rymt men blifvit ertoppad, jámwäl har samma öfhyne. Man wet, at när Bien swärma, följer dem gemenligen en del af moder-kupan til vägs, men wänder om hem igen, då man ser dem så sro- ma in i kapan, at man snart skulle tro hela swärmen hafwa kommit tilbaka. Kan hånda at dese, som fölgt rymmarne, därigenom fått den ovanan at nästa år göra så med. Dersöre, när jag märkt, at det ofta så gått med någon kupas swärmar, har jag slaktat det rymmare fläget. Den som will stappa sig Bi-afwel, akte sig, at han icke får af dese wanartiga.

Kupan måste vara i beredskap, förr än swär- men satt sig, ren och snygg, utan widrig lukt af Ralter, Råttor eller dylikt. Som kupan gemen-

ligen har et litet hål i toppen, så sättes däruti en wax-prop, i stället för gräs, som möglas; man gnider ock twär-bjelken inuti kupan med wax, då hon blir så behagelig för Bien, at de sällan öfver- giswa henne. Bien begynna sitt arbete wid wax-prop- pen. Twär-pinnen, så tjoek som et finger, böe wa- ra af gran, men icke af furn, hwars luft de ej fördraga.

Så snart swärmen til förra delen satt sig, gör man anstalt til des intagande i den nya kupan. Haf- wa de satt sig i en buske eller på en böjlig gren af et träd, som man lätt kan åtkomma, böra 3 Personer vara til-hands: en håller kupan up och ned wänd midt under klasen, den andra står til reds med et kläde at lasta öfwer kupan, den tredje rustar på qvissten eller grenen, eller, om den är trockare, med en klubba flär et par kraftiga slag på grenen, då Bien allesammän falla i kapan, som strax med klädet öfwerhöljes, wändes om och sättes på den på marken lagde löse bottnen. Öppning göres imellan kupan och klädet, at de få lust, och at de, som ånnu surra i kring, må slippa in. Sitta de på jorden, kan man sätta kupan på sin botten, och maka stågget til Bi-klasen, då det ofta händer, at de helsmante gå in: i annor håndelse, kan man med han- den eller med en winge föra några på stågget, då sedan gemenligen hvor enda följer efter in i kupan. Man be-

höfwer under alt detta så mycket mindre frukta för
deras stickande, som de vid detta tilfälle fällan eller
aldrig åro onde, om de annars war amt handteras,
utan endast upmårtsame på sin Wise. Händer det,
at de sätta sig uti något högt tråd, at man mösie bru-
ka stegar, eller om gregen, på hvilken de sita, är
så städig, at de med klubbans bultande icke kunna
förmås at släppa, så sättes kupan utan boten öfver
dem, dock så, at den med en sida nätas Bi-klassen,
och man söker med händen eller med en winge, bun-
den på en läpp, förmå dem at gå in, hvilket gemen-
ligen lyckas. Flyga de bårt ifrån sista stället, må-
ste man akta på, hvor de å nyo sätta sig, och göra
sammaledes, til des man fått dem kupade. En som
är wan wid dem, och i synuerhet ej rådd, blir al-
drig rådlös.

Det är icke rådeligt, at låta kupan långe stå nä-
ra det stället, där swärmen blifvit intagen: stället
kan för flera swärmar vara begårligt, då en annan
kan komma och sätta sig på sjelfwa kupan, hvilket
håndt mig. Det är dervore bårt, at genast sätta
den nya kupan något affides til astonen, dock ej
mycket långt ifrån, på det de, som höra til swär-
men, men ännu icke gått in, må finna igea sina fas-
merater uti deras nya hus. Mot astonen kan kupan
bå-

båras til sitt tilårnade beständiga ställe. Om de
nässfoljande dagarne åro rågnatige, mösie det
nya Bi-samhället sédas med honung, annars do
de af hunger.

När flera kupor swärma på en gång, hånder sun-
dom, at två swärmar sätta sig i hela man, som kan
vara godt, när de åro vägge inma: en när vi åro
stora och man vil hafta dem åstilde, sätts en diäss-
duk mellan två läppar, och föres midt i enom klasen
uppfere, hwarefter man ned iamma kläde söljer los-
sa den ena hälften af klasen ihon grenen och häf-
wer den i kupan, hvilken hårtjärs: sedan utas-
ges den andia hälften: en auvan tupa. Det är tro-
ligt, at en Wise då kommer i hvardera kupan. Mösie
det ske med slaeende på grenen, så läggas ändan af
klädet i ena kupan, och den andra kupan hålls un-
der andra hälften af klasen. Sedan sättes bågge
kuporna bredvid hvarandra, då de Bin, som kom-
mit til orätt Wise eller husbonde, söka igen hvor sin
räcka, och stilja sig sjelfwa. Händer det, at man fått
två swärmar i en tupa, så at den blir för stark,
hvilket märkes, om de i kupan, efter någon stund,
stilja sig i två hopar; så hålls en tom kupa under,
och den ena hopen tages med en slef eller förläggare:
sed los och häswes i henne. Detta lyckas ibland,

men

men ej altid. Kan man ej skilja dem åt, måste kupa med undersättning göras sörre, då intet är förloradt; ty Bien döda då den ena Wisen och utgåra sedan et samhälle.

Men ofta händer, at sedan man tvekt sig hafwa riktigt fått swärmen in i en kupa, flyger han samma eller föliande dagen ut igen, sållan på den tredje. Orsaken därtill är svår at gisja, och förmödet ej altid den samma; til exempel, at de hafwa flera Wisar, eller ock ingen, eller at deras boning synes dem för trång eller på något sätt obehagelig. Om de äro orolige och mycket bullra i nya kupan, är det teken, at de där ej trivwas. At då slå wattu på dem, eller föra dem i mörkt och kalt rum, hjälper attennast för en fårt tid. Bättre är, at låta dem råda sig sjelfwa och at, sedan de å nyo utswärmat, sätta dem i en annan kupa.

Af åtställiga händelser, kan en swärm bli swäva Wise-lös. Wid utswärmlingen kan Wisen bli swäva qvar i gamla kupan, då Bien, så snart de äro intagne, bli swäva orolige och efter en fårt stund flyga tilbaka til deras gamla hemvist, där de mena sig skola igaenfinna sin Wise, men finna sig ofta bedragne, ty han kan imedlertid vara ihjelbiten, som öfverstådig i möder-kupan. Wisen kan ock

wara ung och swag eller osårdig, så at han ej ock flyga med swärmen, utan nedfaller i gråset: han kan ock hafwa fått skada af ovarsam inkupning, eller åljest dödt sedan. Sådan brisi på Wise är en olycklig omständighet, och märkes af Wises olust för arbete och deraf, at intet teken til afwel hos dem synes på vanlig tid. Blir man sådant varse, så måste man förse kupan med Wise, hvilket icke är lätt. Nog har jag läst och hört månegas råd i det fallet, men för min del har jag ej funnit något säkrare, än at antingen alsta på, när någon Swinmar- eller sen-swärm kommer, som har mer än en Wise, at färga den ena lefsvande, och slappa honom in på den kupan jag misstänker at vara Wise-fallen; eller ock, at drifwa en liten sen-swärm hel och hållen in på henne. Bägge sätten hafwa ofta lyckats för mig, men det senare är säkrare, och har jämväld annan nyttja med sig. Sättet at fånga en Wise, är detta: wid swärmlingen pahar man på wid skägget, om swärmen har mer än en Wise, och om man det märker, hjälper man et tomt glas öfwer den ena, hvilket går an, emedan Wisen sållan är mycket hastig i sin rörelse. Så snart hela swärmen farit ut, förer man et papper imellan skägget och glaset

set, och så är han fången. Detta kan ock ske uts
om svärningen, då åfwen Wisarae i wackert
våder sukdum flyga litet ut ac förlusta sig fram
för kulan. Men man bör vara vis på, at fle
re Wilar åro i kulan, innan man nagon fångat.

Hvad det andra sättet angår, nemligent att
drifwa en svärm in på en annan, eller att af två
göra en enda, så är det osia nödigt och nyttigt,
säj ån ingendera har brist på Wse. Om de
bägge åro swage och tilkommit sent, efter medium
Julii, lepa de sara, at ej hinna förstappa sig min
ter födan, och at bätte, innan nästa vår, dö ut.
Det förelämmes, om man förstärker den ena med
den andra, hvilket tilgår salunda. Om man ic
ke har en til detta behof förstärdigad tre-fot, sät
tas 3 käppar i jorden i trekant, ja nära tilhopa,
at en up och ned vånd kula kan hänga imellan
dem: den kulan man wil ha swa tom, säj den
oek wore 8 dagar gammal, tages en afton från
sin botta, och stelpes up och ned imellan käppar
na: den kula man wil förstärka, losad från sin
bottta, sättes oswan på, och bätte omslås med et
flåde, sedan bultas med en käpp på den nedra
kulan, då desv inwänare om natten krypa up i den
öfra, som om morgonen, innan arbets-tiden ins
falla

fäller, sättes på sitt förra ställe. Et annat åf
wen påliteligt sätt: sät den kulan, som ståll to
mas, några gånger varamt mot et bord, och sätt
snar den andra kulan öfwer Bien, ja krypa de
dit up.

Nu är en kula så salbygd, at intet rum är
til arbete, hvilket deraf markes, at Bien natt
och dag hånga utanföre, fåfänge, eller allen si
nagon sund på dagen flyga bårt at st ffa sig fö
da, men intet astonen klasa sig igen, häji om dec
ta sfer utom svärme-tiden och mot hesten; då
bor kulan färdas genom en dersel inräckt ring
eller trans, bunden af halm, på samma sätt som
helswa kulan, ej en sjeiddeleis eller half alas högd
och lita widd med kulan, jämna alt igenom eller
Cylindriskt, med en liten utböjning på ena kanten,
på det kulan med sja nedre kant må kunna falla
in i fälten på transen. Sent om en afton rages
kulan ifrån sin botta och sättes på en på marken
liggande lös botta: ringen ställes på kulan råt
ta botta, och två städiga pinnar lägges tvärt öf
wer honom, som stola undersödja kulan nu och
takorna framdeles: derpå uplyftes kulan och stäl
les i sitt förra stück på ringen: fogningen tilsmetes
varamt med ler. Följande dagen shall man finna
siöre

största munterhet i Biens arbetete, som årsätter
denna mōdan. De Bin, som vid detta tilfälle
blifwa qvar på marken, söka om morgonen igen
sitt hemvist. Genom detta medel befördras flit och
idoghet hos dese fräk, och sinā sambållen göras til
stora. Man bør dock icke göra kuporna alt för
stora, ty då swärma de ej så ofta och gerna.

Detta är nästan alt hwad man behöfver weta
och i aft taqa wid Biens stötsel om sommaren,
och til des skattningen shall gå för sig, hvar om i
nästa års Almanach shall handlas.

Omrändeligare underrättelse, om alt hwad
til Biskötslen hörer, kan hämitas af i vånne
til R. Wetenskaps. Academien intemne Swar
på samma Fråga, som är 1773 blifvit tilho-
pa tryckte, uti framledne Directeuren SALVII
Tryckeri i Stockholm; det ena skrifvit af Com-
ministern wid en Församling i Skåne, Herr
PEHR GULLANDER, det andra af Provincial-
Medicus i Öster · Göthland, Herr Doct. J. O.
HAGSTROM.

Påft.